

**KLEINE
ARMOEDE
HULP**

VERSLAG VAN ANDERHALF JAAR KLEINE ARMOEDE HULP

1-1-2022 tot en met 30-6-2023

**DE WARME ONDERSTROOM
VAN NEDERLAND**

INHOUD

<i>De warme onderstroom van Nederland</i>	4
<i>Hoe het begon</i>	6
<i>Er staat altijd wel een wasmachine klaar, als dat moet.</i>	8
<i>Kleine Armoede Hulp in vogelvlucht</i>	10
<i>Deelplaats</i>	12
<i>De tas vol eten is belangrijk, en de koffietafel ook.</i>	12
<i>Ontmoeten als onderdeel van de strategie van KAH</i>	14
<i>Wij moeten elkaar helpen! Als de gemeente niet naar ons luistert, moeten we de krachten bundelen!</i>	16
<i>KAH in cijfers</i>	18
<i>Mensen moeten niet in de stress raken als ze de dierenarts niet kunnen betalen</i>	20
<i>Geleerde lessen</i>	22
<i>Kleine Armoede Hulp</i>	24
<i>in de media</i>	24
<i>Hoe nu verder?</i>	28
<i>Bijlage</i>	31
<i>Contact</i>	36

DE WARME ONDERSTROOM VAN NEDERLAND WAAR DE OVERHEID FAALT KOMEN MENSEN IN ACTIE

Samenvatting

Tijdens de coronacrisis werd meer dan ooit duidelijk hoeveel mensen niet bereikt worden door instanties en overheid, ondanks hun buitengewoon kwetsbare positie.

Mensen die de weg niet weten naar die instanties, mensen met nauwelijks sociale en andere contacten, mensen die niet naar de gemeente durven omdat zij de overheid niet vertrouwen (zeker na de toeslagenaffaire), mensen die tussen wal en schip vallen, die al drie jaar naar de voedselbank zijn geweest, mensen die net te veel verdienen voor de voedselbank maar die niet rondkomen. En dan is er nog een grote groep mensen die bijna nergens recht op heeft. Het bleek ook na corona een structureel probleem: Mensen die zwaar in de knel zitten en die geen hulp krijgen.

De Haella stichting begon in maart 2020 Kleine Coronahulp, een samenwerkingsverband van uiteindelijk 42 vermogensfondsen en bedrijven. Snel, toegankelijk en met maximale bijdragen van 2500 euro voor kleine initiatieven. In januari 2022 werd dit fonds gesloten en opgevolgd voor een nieuw fonds: Kleine Armoede Hulp, samen tegen eenzaamheid en armoede. Hoe nodig dit fonds was bleek toen in 2022 de energieprijzen en hoge inflatiecijfers nog meer mensen de problemen in duwde. www.kleinearmoedehulp.nl

Indrukwekkend en hartverwarmend zijn de duizenden mensen die het niet aan kunnen zien dat anderen in hun omgeving in de problemen zitten. Die een luisterend oor bieden, begrijpen hoeveel stress het leven in armoede geeft, hoe belangrijk het is om in een veilige omgeving even adem te kunnen halen, toch een huisdier te mogen houden, winterkleden te krijgen, een broodtrommel of ergens terecht te kunnen met vragen over onbegrijpelijke formulieren.

In dit rapport geven we inzicht in de vele projecten die uit Kleine Armoede Hulp zijn gefinancierd. We duiden trends en geven adviezen, zowel aan mensen die iets willen gaan doen als aan overheden en grote organisaties.

Het is hartverwarmend en hartverscheurend tegelijk dat mensen, vaak zelf met een laag inkomen, zich zo vol liefde en passie inzetten voor anderen. Ze knokken tegen bureaucratie en regels, waarbij ze wel worden gevraagd als ervaringsdeskundige, als vindplaats, maar niet worden gefinancierd.

Zij zijn de warme onderstroom van Nederland. Zij houden de samenleving leefbaar.

De vraag blijft: hoe kan het dat de zorg voor de kwetsbaarste mensen in de samenleving wordt afgewenteld op andere kwetsbare mensen en initiatieven. En hoe kan dat anders?

HOE HET BEGON

Kleinecoronahulp

Een week na het begin van de coronacrisis in Nederland werd door Haëlla, in samenwerking met Fonds 1818, Kleinecoronahulp opgericht.

Binnen twee weken haakten tien fondsen aan. In de maanden daarna liep dit uiteindelijk op tot 42 fondsen. Sinds de start in 2020 zijn 380 initiatieven gesteund voor een totaalbedrag van ruim 554.966 euro. Het gemiddelde bedrag was € 1.460.

Kleinecoronahulp is een prachtig voorbeeld hoe fondsen en initiatieven hun inzet en vrijheid benutten om klein en flexibel te werken en tegelijk groots en als vliegwiel te fungeren voor velen.

Kleinecoronahulp heeft een aantal dingen duidelijk gemaakt

Het zijn juist de kleine initiatieven die aantonen waar de problemen in de samenleving liggen. De initiatiefnemers komen bij mensen die voor anderen onbereikbaar zijn. Deze initiatieven zijn onmisbaar, ze zijn de thermometer in de samenleving. Ze zijn te lang over het hoofd gezien en ondergewaardeerd.

Corona maakte onderliggende structurele problemen groter en schrijnender. In 2022 werd dit nog duidelijker door de inflatie en de stijgende energieprijzen. Mensen in armoede zijn in tijden van crisis extra kwetsbaar en (overheids)maatregelen bereiken lang niet iedereen of duren te lang voor zij in werking zijn gezet. Kleine initiatieven zijn broodnodig vanwege hun korte lijnen, het vertrouwen dat zij weten te wekken bij mensen die door eerdere slechte ervaringen wantrouwend zijn voor hulp, of die zich schamen om naar een instantie te stappen. Ook bereiken zij kwetsbare groepen mensen in de marge van de samenleving die geen recht (meer) hebben op (bepaalde vormen van) hulp vanuit de overheid.

De vooronderstelling in veel gemeenten is dat iedereen wel geholpen kan worden als ze maar de weg naar de instanties kennen. In de praktijk blijkt dat mensen soms misschien de weg wel weten, maar niet durven aankloppen bij de overheid. Vanwege angst dat hun kinderen worden meegenomen door Jeugdzorg; vanwege slechte ervaringen met de overheid of vanwege taal- en sociale problemen. Daarnaast is er een grote groep die helemaal niet kan aankloppen bij de gemeente: mensen zonder papieren of mensen die tussen de regels vallen door illegale hoge huren, illegale leningen die niet aangetoond kunnen worden of die domweg te weinig verdienen en niet uitkomen. Ook is er een groep die door armoede dermate geïsoleerd raakt dat sociale uitsluiting het gevolg is. Juist voor deze mensen zijn de particuliere initiatieven van groot belang. Laagdrempelige hulp, een praatje, aandacht en, waar nodig, voedsel.

We konden niet anders dan de conclusie trekken dat de nood in de samenleving vraagt om voortzetting van een flexibel fonds, waar mensen laagdrempelig geld kunnen aanvragen. Naast directe nood is er immers ook grote behoefte aan projecten die mensen samenbrengen. Deze projecten kunnen tegenwicht bieden aan gevoelens van uitzichtloosheid, verbodskeling en polarisering in de maatschappij.

We hebben gezocht naar een manier om vergelijkbare hulp te kunnen aanbieden, op terreinen van voedsel, sociale uitsluiting en eenzaamheid.

Begin 2022 ging 'Kleine Armoede Hulp: Samen sterk tegen armoede en eenzaamheid' van start. Het loket Kleine Coronahulp werd gesloten en het positieve saldo doorgezet naar Kleine Armoede Hulp.

ER STAAT ALTIJD WEL EEN WASMACHINE KLAAR, ALS DAT MOET.

Het minimaatje Hoogeveen

Marrie Oelen en Jessica Kriekjes

Een kind kan niet kiezen waar het wordt geboren. Maar elk kind verdient een liefdevolle jeugd en, als de ouders weinig te besteden hebben, een steuntje in de rug. De stichting Mini Maatjes, opgericht door Marrie Oelen in Hoogeveen, zorgt met maandelijks 'themapakketjes' voor lichtjes in de ogen van kinderen. Marrie, en ook medebestuurder Jessica Kriekjes kennen armoede van binnen-uit en weten dat in elk gezin armoede een heel eigen gezicht heeft met eigen uitdagingen, en vaak schaamte en teruggetrokkenheid. Maar wie een keer in het notitieboekje van Marrie komt te staan, weet dat er een bondgenoot in de buurt is. "Arme mensen nodigen niemand uit. Eenzaamheid is echt een groeiend probleem, ook hier in zo'n kleine gemeenschap als Hoogeveen. Het is een dorp, maar het is hier ook Drenthe, stug en zúnig. En daar komt bij dat mensen vaak door gemeentelijke beleid uit elkaar worden gespeeld."

Marrie weet waarover ze praat. Ze is ervaringsdeskundige, klant bij de voedselbank en zet zich al vele jaren vrijwillig in voor mensen die in armoede leven. Ze kent Hoogeveen op haar duimpje, ook de rijke delen. "Daar heb ik zelf ook weleens gewoond, maar na een scheiding was dat over. Het kan je zo gebeuren, zeker als je zoals ik, bent afgekeurd." 11 jaar werkte Marrie als vrijwilliger bij de kledingbank, en een jaar geleden zette zij de stichting Mini Maatjes op, waarbij enkele ondernemers geld en spullen doneren. De stichting deelt maandelijks pakketten ter waarde van 15 euro uit aan gezinnen, die het moeilijk hebben. Ook kunnen deze gezinnen, die jaarlijks eenmalig 5 euro moeten betalen, meedoen aan extra lotingen voor donaties, zoals een magnetron of een baby-bedje. Hun kinderen komen regelmatig langs om leuke knutselstukjes of zelfs kaftpapier voor de schoolboeken uit te zoeken. Marrie en Jessica zijn zeven dagen per week in touw, en zetten ook met de plaatselijke supermarkt spaar- en doneeracties op. "Als we een beetje geld krijgen, haal ik wat spullen voor de gezinnen bij de Action. Dat gaat echt op maat, soms heeft iemand iets kleins als shampoo voor kroeshaar nodig. En soms ga ik naar de opticien en vraag gewoon of die wat brillen over heeft. Die zijn niet te betalen voor minima. Ik kan meestal iets regelen als iemand echt in nood is. Er staat altijd wel ergens een wasmachine klaar, als dat moet."

De spullen stapelen zich op in de nieuwe blokhut in haar tuin, die mensen uit het nabijgelegen AZC hebben geholpen om te bouwen. "Veel gezinnen die in armoede leven, vinden dat de politiek alleen maar aandacht heeft voor de mensen uit het AZC. Ze voelen zich als buurtbewoners vergeten door de gemeente. Ik vind dat het armoedebeleid aandacht moet hebben voor alle groepen, want iedereen heeft eigen problemen. Ik was laatst op een armoedeconferentie, daar wordt dan weer van alles beloofd, maar er gebeurt niets. En zo voelen zich veel mensen gefrustreerd en uit elkaar gespeeld." Marrie en Jessica luisteren wel. En als iemand te veel schaamte voelt, kan die ook bij Marrie thuis langskomen. En ze gaat gewoon mee, als bijvoorbeeld blijkt dat een jong meisje met een fysieke beperking niet alleen naar het ziekenhuis kan. "Toen heb ik ook maar meteen geholpen om een elektrische fiets aan te vragen." Soms komt ook een buurtbewoner even 'opwarmen' in het lekker warme huis van Marrie. "Mensen zetten op dit moment alles uit, energie is veel te duur. Ik doe dat niet, want ik wil kunnen wonen. Dan zie ik later wel en desnoods betaal ik mijn rekening in tientjes af. Maar ik ga niet in de kou zitten, dat is mensonterend."

Jessica is 'de rechterhand' van Marrie, vertellen beiden vrolijk. "Ik ben hartstikke dyslectisch, zo fijn dat Jessica dat schrijfwerk voor ons regelt." Zo kwamen zij ook op het spoor van het fonds Kleine Armoede Hulp, en toen ze voor extra advies bij de Haella Stichting langs konden komen in Den Haag, vonden ze dat 'hartstikke spannend, maar we kregen wel nuttige tips.' Marrie en Jessica wonen bij elkaar om de hoek, en delen veel met elkaar en de buurt. "Laatst kreeg ik bij de voedselbank wel een paar zakken rucola in mijn mandje, maar weer geen koffie. Dan verdelen we die sla hier. En de man van Jessica helpt mij soms met een klusje in huis. Zo helpen we elkaar met alles." Samen hebben de vriendinnen kortgeleden de cursus Cash2grow doorlopen, om in de buurt kleine spaargroepen op te kunnen zetten. "We zijn net begonnen. De inleg per persoon is 1-2 euro per twee weken. Iedereen krijgt een eigen spaardoosje. Zo'n avond helpt de groep ook om persoonlijke problemen met anderen te kunnen bespreken."

Dankzij de hulp van de ondernemers en enkele vaste donateurs heeft het Mini Maatje sinds kort een ruimte in een dichtbijgelegen buurthuis. "We zijn 2 x per week open, en mensen kunnen dan zelf uitzoeken, wat ze nodig hebben. En de winkel is niet alleen gericht op gezinnen met kinderen, maar ook op de vele alleenstaanden die het moeilijk hebben. Die groep wordt bijna niet gezien in het beleid, en zij hebben echt niemand." Het wordt in de toekomst voor veel gezinnen steeds moeilijker om rond te komen, voorspellen Marrie en Jessica. De prijzen stijgen, en armoede lijkt erfelijk. "Ze passen nu de wet aan, maar tot kortgeleden konden jongeren uit arme gezinnen nauwelijks studeren omdat het gezin op hun 18de meteen werd gekort. Mijn eigen dochter wilde lerares worden, maar dat ging daarom niet door. Dat voelt dan alsof je als moeder hebt gefaald, alsof het mijn schuld is dat ze niet door kon gaan met de opleiding. Maar we hebben dat samen gelukkig kunnen bespreken, en zij begrijpt het echt wel. En mijn dochter helpt nu ook mee met Mini Maatjes en mijn kleindochter ook. Daar ben ik hartstikke trots op!"

KLEINE ARMOEDE HULP IN VOGELVLUCHT

Wat kun je aanvragen?

Kleine vrijwilligers initiatieven gericht op het voorkomen en/of tegengaan van armoede

Bijvoorbeeld informele voedselbanken voor wie niet bij de voedselbank terecht kan en initiatieven die bruggen slaan tussen mensen in armoede en regelingen en instanties. Hierbij is speciale aandacht voor kwetsbare groepen onder ouderen, jongeren, migranten en gezinnen in armoede.

Projecten gericht op het tegengaan van sociaal isolement van mensen in armoede of andere kwetsbare situaties

Hierbij hebben we speciale aandacht voor projecten gericht op jongeren en/of ouderen. We steunen bij voorkeur projecten die onderdeel uitmaken van een langduriger contact met deze groepen.

Wat zijn de criteria?

- De aanvraag gaat over het ondersteunen van kwetsbare mensen in Nederland.
- Je bent een groepje van minimaal drie bewoners of een kleine stichting of vereniging.
- In het aanvraagformulier geef je zo goed mogelijk alle informatie over doel, doelgroep, vrijwilligers, activiteiten en planning. Ook geef je een overzicht van de (te verwachten) kosten. Zorg voor volledige en duidelijke informatie zodat we de aanvraag snel kunnen beoordelen.
- Er zijn ook geld, tijd en/of middelen beschikbaar vanuit je eigen omgeving of organisatie om het plan uit te voeren. Er moet dus draagvlak zijn voor het plan.
- Je hebt overlegd met de gemeente en andere organisaties in de buurt over mogelijke samenwerking.
- We steunen graag zoveel mogelijk projecten, maar onze middelen zijn beperkt. Daarom financieren we geen salarissen of vrijwilligersvergoedingen.
- Je bent telefonisch bereikbaar voor als we vragen hebben.
- Je hebt een Nederlands bankrekeningnummer waarop de bijdrage gestort kan worden.
- Je bent bereid binnen een maand na afloop een evaluatieformulier in te vullen en een financiële verantwoording in te sturen.
- Je houdt ons op de hoogte van wijzigingen in de plannen.
- We geven een bijdrage van maximaal 2.500 euro. De totale begroting kan maximaal 50.000 euro zijn, dus met de eigen bijdrage en de bijdrages van andere partijen erbij.

Laagdrempelig

Kleine Armoede Hulp, samen tegen armoede en eenzaamheid is een laagdrempelig fonds. Het aanvraagformulier is simpel en getest op leesbaarheid voor laaggeletterden. Op de site staan filmpjes die stap voor stap uitleggen wat elke vraag betekent en hoe je het formulier moet invullen. Hoe laagdrempelig ook, er zijn altijd mensen die ook dit lastig vinden en vragen overslaan, of te weinig informatie geven. Als dat het geval is gaan de medewerkers van Haella bellen met de aanvragers. Keer op keer blijkt dat alle informatie er wel is, maar veel mensen het lastig vinden om zaken goed op te schrijven. Opvallend is dat er altijd veel meer wordt samengewerkt met andere initiatieven, de gemeente en instanties, dan mensen opschrijven.

Wat financieren we niet?

- Individuele hulp
- Eenmalige uitdeeltacties
- Voedselprojecten zonder een doorverwijzing naar, of samenwerking met, de voedselbanken
- Activiteiten die al zijn uitgevoerd
- Organisaties met een totaal begroting die hoger is dan 50.000 euro
- Projecten die voor het grootste deel uit salaris en overhead kosten bestaan

Voorstel herziening criteria

In de praktijk lopen we tegen een aantal dingen aan bij deze criteria.

1. Veel van deze projecten worden uitgevoerd door mensen die zelf in kwetsbare situaties zitten en ervaringsdeskundig zijn in armoede. Voor hen kan een vrijwilligersvergoeding het verschil zijn tussen wel of niet kunnen rondkomen. We zijn hier in de praktijk dan ook soepel mee omgegaan, maar willen deze uitsluiting ook van de website verwijderen.
2. De bijdrage is maximaal 2500 euro. We zouden dat gezien de gestegen kosten ook voor deze organisaties graag verhogen naar 3000.
3. Een totale begroting van 50.000 euro sluit soms initiatieven uit die qua doelstelling heel goed binnen KAH passen. We zouden die grens graag optrekken naar 100.000 euro.
4. We komen organisaties tegen die klein zijn, maar geholpen zouden zijn met een hogere bijdrage dan 2500 euro. Daarom zijn we bezig met een plan voor KAH extra, om kleine organisaties die veelbelovend zijn en meer kunnen extra te kunnen ondersteunen. Een fonds heeft hiervoor middelen toegezegd
5. De zin over de voedselbanken willen wij veranderen. In veel gevallen richten aanvragen zich juist op mensen die helemaal niet naar de voedselbank kunnen. Wel blijft de taak overeind om mensen die dat wel kunnen daarnaar door te verwijzen.

www.kleinearmoedehulp.nl

DE TAS VOL ETEN IS BELANGRIJK, EN DE KOFFIETAFEL OOK.

Boekel-Venhorst

Cindy Schaminee en Jeanne Steijn

Ze vormen een ideale combinatie, de idealist en de pragmaticus, die beiden van aanpakken houden. Cindy Schaminee en Jeanne Steijn, uit Boekel in Brabant, kenden elkaar niet, maar hebben elkaar gevonden in hun enthousiasme. Beiden hebben veel ervaring met sociaal werk, vanuit eerdere banen maar ook door de 'University of Life' zoals Cindy vrolijk vertelt. Ook hebben zij een scherp en liefdevol oog voor de problemen van anderen. Beiden deden mee aan de zogeheten deelkastjes, een project gericht tegen voedselverspilling waarbij producten die tegen de houdbaarheidsdatum aanzitten, in geplaatst kunnen worden en door anderen mogen worden opgehaald. Witte mooie kastjes, in zo'n 12 zijstraten van Boekel en Venhorst, waaronder ook in de voortuin van Cindy. "Natuurlijk is er soms schaamte. Vaak zie ik dat mensen in de schemering komen om iets in hun fietstas te stoppen. Vaak worden ook kinderen gestuurd om iets te halen," vertelt Cindy. "Laatst kwam ik bij de deelkast een oude meneer tegen, die zei dat hij met het pak meel uit de deelkast voor het eerst pannenkoeken kon bakken voor zijn kleinkinderen."

Met de winter en de energiearmoede op komst, wilden Cindy en Jeanne zich inzetten voor mensen die het moeilijk hebben, en ontstond Deelplaats Boekel-Venhorst. Eerder bracht Cindy soms 20 tassen met opgehaalde spullen bij de voedselbanken in Veghel en Helmond, maar dat moest toch ook dichterbij ook kunnen. 'Weet je, ik beseft dat ik gewoon geluk heb. Maar stel dat mijn partner weg zou gaan, dan wordt het ook lastig. Armoede kan iedereen overkomen.' De deelplaats, eigenlijk een klein winkeltje begon in november tijdelijk in een afbraakpand, maar is zojuist verhuisd naar een mooie voormalige garage in het centrum van Boekel. Belangrijk naast de stellages vol producten is ook de koffietafel en de aandacht van de vrijwilligers, al blijft de sfeer vertrouwelijk. Mensen mogen, als ze dat willen, tijdens het 'winkelen' hun verhaal en hun problemen bespreken.

Goed luisteren

Op zaterdagochtend is de deelplaats open, en wie wil komen, kan zich aanmelden bij het Dorpssteam of wordt geselecteerd door de Stichting Schuldhulpmaatje. Er staan nu zo'n 15 gezinnen op de lijst, maar het aantal groeit snel. Een gezin mag drie maanden lang wekelijks komen, om een tas met boodschappen te halen. "Daarna hopen we dat ze weer op eigen kracht verder kunnen." Belangrijk zijn daarom niet alleen de spullen die meegaan. "We luisteren goed, met liefde en aandacht, en af en toe, als mensen ervoor open staan, geven we ook adviezen", aldus Cindy. "Maar daar zit ook meteen een uitdaging bij: we moeten het contact ook begrenzen. Dat moet ik echt wel leren. Ik heb weleens bij een alleenstaande zwangere vrouw, die voor eten bij ons kwam, snel ook nog ongevraagd een babybedje langsgebracht, maar dat wilde ze liever niet." Soms komt Cindy ook een bekende tegen. "Laatst was er iemand die ik ken via mijn dochters. Maar ik heb het gewoon benoemd, en nu is het een leuk contact geworden."

De winkel wordt bevoorrad door plaatselijke winkeliers, met wie Cindy en Jeanne een goede band hebben opgebouwd. Ze mogen actiedagen organiseren in de plaatselijke supermarkten en hebben bijvoorbeeld bij Kruidvat gestaan om klanten te verzoeken extra verzorgingsproducten in te slaan voor de deelplaats. Enkele winkeliers brengen regelmatig versproducten en brood, maar er is ook veel behoefte aan houdbare en verzorgingsproducten. "Toiletpapier is bijvoorbeeld heel duur, net als olijfolie of luiers. We hebben daarom maar besloten om hier in de garage geen nieuwe vloer te leggen en dat geld te investeren in producten." De gemeente staat heel positief tegenover de deelplaats en waardeert de signaleringsfunctie van de vrijwilligers, door 1000 euro te geven uit het armoedefonds. Ook heeft het fonds Kleine Armoede Hulp via de Haella Stichting bijgedragen net als Stichting Steun Welzijnszorg.

Jeanne is positief over de toekomst. "We willen groeien, en we hebben genoeg toezeggingen. We denken zeker dat de winkeliers ons blijven ondersteunen." Zelf komt ze net terug uit Zeeland waar ze met haar auto 200 kilo aardappels als gift voor de deelplaats heeft opgehaald. Het is voor haar vanzelfsprekend, en 'heel simpel. Niet iedereen heeft gelijke kansen of mogelijkheden om te benutten. Ik ben verwend en heb een makkelijk leven. Dus moet ik iets terug doen, mijn talenten benutten om anderen te helpen. Iedereen heeft recht op een leven dat voorziet in minstens de basisbehoefte. Dus probeer ik op mijn manier daaraan mee te werken. En zeker nu ik niet meer werk heb ik daar alle tijd voor en voel me ook nuttiger. Dus het mes snijdt aan twee kanten."

Zojuist is de eerste vergadering geweest met vijf vrijwilligers die Jeanne en Cindy gaan ondersteunen.

Jeanne: "Alle taken zijn verdeeld, zoals versproducten ophalen, wekelijkse inkopen doen, actiedagen voorbereiden en organiseren, helpen op de uitgiftedagen, de winkel netjes houden, de voorraad controleren op houdbaarheidsdatum, opslagruimte op orde houden, koelkasten en vriezers onderhouden, producten labelen, altijd speuren naar nieuwe sponsors, de deelplaats bekend maken en houden naar de buitenwereld, contacten met de volkstuinen en producten halen, noem het maar op. We zullen de nieuwe vrijwilligers zeker bezighouden, denk ik zo. Iedereen was enthousiast en we hebben er allemaal veel zin in."

ONTMOETEN ALS ONDERDEEL VAN DE STRATEGIE VAN KAH

Bij de start van Kleine Armoede Hulp is afgesproken om regelmatig zoom meetings te organiseren met initiatieven. Een keer per drie maanden worden op één dag 3 meetings georganiseerd, in de ochtend, in de middag en 's avonds om iedereen de kans te geven om mee te doen. Deze bijeenkomsten worden goed bezocht.

Drie dingen vallen iedere keer op:

- Voor alle deelnemers is het heel fijn om een veilige plek te hebben waar gepraat kan worden over de dingen waar ze tegenaan lopen, maar ook waar successen mogen worden benoemd en gevierd. Lang niet iedereen heeft een plek om raad te vragen.
- Er is een enorme wil om van elkaar te leren. Bij elke zoom meeting komt dezelfde vraag: mogen we elkaars adres. Er worden adviezen gegeven over en weer en er worden nieuwe samenwerkingen gestart. Veel mensen komen elke keer.
- De samenwerking met de gemeenten blijkt een knelpunt: het gevoel niet gehoord te worden, keer op keer aangeven dat mensen buiten de boot vallen omdat procedures en regelgeving te star en te ingewikkeld is een heel groot pijnpunt.

We zijn in juni 2023 begonnen met het organiseren van “live” bijeenkomsten per regio. De eerste vond op 26 juni 2023 plaats in Rotterdam. Het verslag van deze bijeenkomst hieronder geeft goed weer waar de organisaties tegenaan lopen.

WIJ MOETEN ELKAAR HELPEN! ALS DE GEMEENTE NIET NAAR ONS LUISTERT, MOETEN WE DE KRACHTEN BUNDELEN!

KAH initiatieven in Rotterdam ontmoeten elkaar

Een groep initiatieven voor mensen in armoede zit om de tafel bij Inloophuis de Paraplu in Rotterdam. Het zijn partners van Kleine Armoede Hulp, Samen tegen Armoede en Eenzaamheid, dus een samenwerkingsverband van 32 vermogensfondsen. De Haella Stichting coördineert KAH.

De organisaties aan tafel komen met name uit Rotterdam Zuid en Noord. Ze kennen elkaar een beetje van andere bijeenkomsten maar hebben nooit in deze vorm bij elkaar om de tafel gezeten. Ze vertellen hun verhalen. Hun achtergrond, hun bewogenheid met mensen in de knel, initiatieven die ze hebben opgezet. Een bonte verscheidenheid van mensen met verschillende achtergronden maar allemaal met één doel: een wereld waar plek en rechtvaardigheid is voor iedereen.

Er gaat veel goed!

Maar de lijst met dingen waar ze tegen aan lopen is lang, en zo herkenbaar.

- Er wordt door de gemeente, c.q. veel ambtenaren niet geluisterd naar de grote problemen uit de praktijk. In de gemeente overheerst de illusie dat alles goed geregeld is en als mensen geen gebruik maken van mogelijkheden dit aan die mensen ligt. Hierdoor worden mensen gemangeld. Ook wordt schaamte voor armoede onderschat.
- Rotterdam gaat 8 miljoen bezuinigen op armoede. Het meeste armoede geld gaat naar grote organisaties, kleine organisaties staan achter in de rij.
- Kleine organisaties zijn de meest toegankelijke laagdrempelige plekken voor mensen in nood. Daar wordt echter door de gemeente niet (genoeg) naar gekeken.
- Procedures om geld aan te vragen bij de gemeente, en ook bij veel fondsen, zijn te lang en te ingewikkeld.
- Er wordt bij geldgevers te veel gedacht in projecten van een jaar, maar het gaat hier om langdurige en structurele problematiek.
- Er moet meer aandacht komen voor het belang van kunst en creativiteit voor kinderen, maar ook voor volwassenen. Dat is echt van levensbelang en mag geen sluitpost zijn. Het hoort bij hun positieve ontwikkeling, biedt troost en kan helpen bij het vinden van aansluiting bij de rest van de samenleving.

- Kleine organisaties hebben behoefte aan samenwerking op hun eigen voorwaarden en op een manier dat ze elkaar kunnen helpen. De een kan goed fondsen werven, de ander heeft een enorme doelgroep die door anderen goed benaderd kan worden voor activiteiten. En activiteiten kunnen gebundeld worden.
- Het vormen van een groep kan ook helpen om de bovenstaande punten onder de aandacht te brengen bij fondsen en gemeente.

En dus wordt er besloten tot het oprichten van een eigen netwerk (in Noord en Zuid) dat om de zes weken bijeenkomt. Waar problemen kunnen worden gedeeld, en gezamenlijk actie ondernomen kan worden naar de gemeente. Er zijn nu al afspraken gemaakt wie met wat kan helpen. Over een half jaar zitten we opnieuw met zijn allen om de tafel, daarbij zullen ook geïnteresseerde fondsen en iemand van de gemeente worden uitgenodigd.

MENSEN MOETEN NIET IN DE STRESS RAKEN ALS ZE DE DIERENARTS NIET KUNNEN BETALEN

Bert van Toor

Na zijn pensioen in 2018 ging Haagse dierenarts Bert van Toor op zoek naar zinvol vrijwilligersvrijwerk. Hij ontdekte dat mensen die leven in armoede moeilijk toegang hebben tot de dierenarts en bedacht toen om te gaan werken voor deze mensen. Hier toe richtte hij in 2021 de Stichting Minimaatje op. Als vrijwilliger helpt hij nu mensen met huisdieren voor wie diergeneeskundige zorg onbetaalbaar is. Bert van Toor: “Landelijk zijn er honderdduizenden dieren die niet goed kunnen worden verzorgd omdat hun eigenaren in armoede leven en diergeneeskundige zorg voor hen onbetaalbaar is. Het is belangrijk om deze groep te bereiken, mede omdat ook de volksgezondheid en het dierwelzijn in het geding zijn. Huisdieren brengen bovendien levensgeluk en dragen bij aan een betere gezondheid. Het is dan ook wreed dat mensen afstand van hun huisdier zouden moeten doen als ze geen geld meer hebben. Je zegt ook niet dat mensen hun kinderen weg moeten doen als het geld op is.”

Hoe groot is deze groep eigenlijk in heel Nederland?

In Den Haag zijn er zo'n 2500 mensen die gebruik maken van de voedselbank. Zestig procent heeft een huisdier. Als je dat doorrekent voor heel Nederland, dan betekent dat dat er landelijk honderdduizenden dieren zijn die niet goed kunnen worden verzorgd.

Wat maakt het werken voor deze groep anders?

Onder mensen in de minima gaan de dingen anders dan bij mensen die geld hebben. De levenssituatie is onzeker en dat levert onvoorspelbare situaties op. Daar moet je dus doorheen kijken. Afspraken worden niet altijd nagekomen. Soms wonen mensen in een vervuilde situatie. Procedures en formulieren maken de afstand groter, dus ik probeer het allemaal zo eenvoudig mogelijk te houden. Veel mensen in armoede slapen slecht of zijn getraumatiseerd. Stress en armoede zorgen vervolgens vaak voor grillige besluiten die voor een buitenstaander niet altijd te volgen zijn.

Hoe zorg je ervoor dat je deze groep bereikt?

Ik wil vooral open staan voor deze mensen en hen diergeneeskundige zorg bieden. Ik maak op verschillende plekken bekend dat ik mijn diensten aanbied, maar toch duurt het even voor mensen zich melden. Nog moeilijker is het om dak- en thuislozen met dieren te bereiken. Dit is overigens een kleine groep.

Hoe richt je het werk in?

Ik begon met een hoog ideaal. Ik praatte maanden met alle andere dierenartspraktijken maar ben uiteindelijk als zelfstandige van start gegaan. In Engeland is een keten

van dierenartsen voor minima, maar in Nederland bestaat zo iets niet en is dit niet haalbaar. Negentig procent van de diergeneeskunde is basaal en hoeft niet noodzakelijk veel geld te kosten. Anti-parasitaire behandelingen en entingen kunnen al veel betekenen. Het geeft rust als je weet dat je ergens terecht kunt. Mijn praktijk is gevestigd in een budgetpraktijk, op een dag dat die gesloten is. Ik bereik daar mensen voor wie deze praktijk zelfs nog te duur is. Daarnaast werk ik soms samen met andere dierenartspraktijken. Het is moeilijk om in een gewone praktijk, naast de bestaande, zo'n afwijkende doelgroep te bedienen. De context van de diergeneeskunde in Nederland is vaak commercieel, dat is niet altijd passend voor mensen in een armoede situatie. Ik werk anders en bovendien als onbezoldigd vrijwilliger. Hoe kan ik een dier behandelen op een zo eenvoudig mogelijke manier en tot welk niveau? Ik ben ook een keer bij de wethouder geweest om te bespreken hoe de gemeente de bekendheid van onze dienstverlening zou kunnen vergroten. Financiële ondersteuning levert bestuurlijk allerlei lastige dilemma's op die ervoor zorgen dat er weinig verandert. Eigenlijk vind ik dat de diergeneeskundige beroepsgroep zelf voor een oplossing zou moeten zorgen in het kader van een duurzame diergeneeskunde. Ik weet uit eigen ervaring dat als mensen in armoede naar de reguliere dierenarts gaan, dit betekent dat andere rekeningen niet betaald worden. Ik adviseer mensen soms ook hoe ze voordelig kunnen zorgen voor hun dier.

Wat drijft je om dit te doen?

Dit werk is voor mij een leerproces, zoeken naar de meest effectieve vorm. Ik kan de wereld niet verbeteren maar ik kan wel een veterinair probleem oplossen. Ik kijk niet of iemand één of dertig katten heeft. Ik wil er zijn voor deze mensen als zij een probleem hebben met hun dier dat ik kan oplossen.

Ik vind het fijn om iets voor iemand te doen, daarnaast zie ik het als een sociale en christelijke verplichting. Zelf heb ik het goed en ik zie nu ook hoeveel mensen het veel minder hebben, bovendien neemt dat aantal alleen maar toe. Het is ook dankbaar werk. Maar het komt ook voor dat mensen die je helpt zich ineens van je afkeren zonder dat je er de vinger op kunt leggen wat er onder ligt aan emotie of levensgeschiedenis. Mensen in armoede zijn vaak overlevers. Die overlevingsdrang is bijzonder. Ik zie dat ze doorgaans hun uiterste best om voor hun dier te zorgen. Soms eten ze zelf minder om zo ervoor te zorgen dat hun kat of hond wel te eten heeft.

GELEERDE LESSEN

Eens te meer is duidelijk dat deze kleine initiatieven het verschil maken in het leven van duizenden mensen. Deze initiatieven zijn niet allemaal even sterk in het schrijven van subsidie aanvragen, maar hebben een verbluffend goed inzicht in de problemen in de samenleving en een enorme honger naar uitwisseling. Zolang deze groep onbereikbare mensen er is zijn dit soort initiatieven letterlijk van levensbelang.

We hebben in de afgelopen jaren gezien dat gemeenten zich bewust worden van de kracht van de initiatieven, maar dat het lastig is om de samenwerking aan te gaan. Met name grote gemeenten denken erg in hun eigen structuur en procedures, willen te veel bepalen én de doelgroep van de projecten zijn vaak juist mensen die geen vertrouwen hebben in de overheid. Daarnaast is het geloof van gemeenten in hun overtuiging "bij ons is alles goed geregeld" erg hardnekkig en vaak onterecht.

De initiatieven zelf geven vaak aan hulp nodig te hebben bij de volgende zaken :

- De situatie van mensen die door niemand anders geholpen worden is veel ernstiger dan wordt gedacht. Dit is vooral bij groepen die voor instanties onzichtbaar zijn of mensen die uit "het systeem" zijn gevallen omdat ze echt de weg niet konden vinden of bang zijn. Er zijn dus nog steeds mensen voor wie zelfs de drempel naar de meest laagdrempelige hulp nog te hoog is. We horen dit vooral uit migrantengroepen.
- De complexiteit van veel problemen, armoede is vaak maar een van de problemen. "Je probeert een probleem op te lossen, maar dan kom je zoveel andere problemen op het spoor" Voor kleine initiatieven is grenzen stellen voor zichzelf en hun activiteiten een uitdaging.
- Gebrek aan betaalbare ruimte voor initiatieven om hun activiteiten te doen. Waar de ene gemeente ruimhartig helpt doet de andere dat niet.
- Aanvragen bij KAH lukt wel omdat we ze bellen en helpen. Maar aanvragen doen bij andere fondsen is vaak een probleem.
- Het is lastig om de overstap te maken van een helemaal vrijwilligersorganisatie naar een organisatie met een parttime betaalde kracht, terwijl dat in een aantal gevallen de organisatie zeer zou helpen. Geld vinden voor salarissen en overhead is heel lastig.
- Allemaal worstelen ze met de vraag: hoe maak je initiatieven financieel duurzaam?
- Er zijn hele wisselende ervaringen in het vinden van genoeg vrijwilligers
- Het niet gehoord worden door gemeenten, instanties en in de politiek is een bron van frustratie en verdriet.

Bedankt voor jullie steun!
Samen met alle particuliere Donateurs

KLEINE ARMOEDE HULP IN DE MEDIA

De mensen die de initiatieven trekken verdienen het om aandacht te krijgen in de media. Niet als de enige held die nog iets goed doet voor Nederland, maar als een beweging van mensen die zich het lot aantrekt van mensen die nergens naar toe kunnen, mogen of durven.

Er is een gesprek gaande met de EO om hier een programma over te maken.

Daarnaast proberen we met artikelen in de krant hier aandacht voor te vragen. Ook zijn we te gast geweest bij Radio 1

Als er iets duidelijk is geworden door KAH en al eerder door KCH is dat de hulp aan mensen die buiten het systeem vallen neerkomt op de schouders van andere kwetsbare mensen. De mensen van de informele voedselbanken zijn vaak zelf ervaringsdeskundig. Deze mensen houden onze samenleving leefbaar. Dat is fantastisch en tegelijk verdrietig omdat het niet zo zou moeten zijn.

Waar op ingezet moet blijven worden is het zichtbaar maken van de problemen van deze mensen, de manier waarop het nu wordt opgelost en aanpassing van beleid. We hebben aan het voedselproject in Amsterdam gezien dat het aanbieden van data en concrete plannen tot systemische veranderingen kan leiden in een bureaucratie die onwrikbaar lijkt. Daar zou nog verder op moeten worden ingezet. (Zie bijlage over voedselproject Amsterdam)

Kleine hulpverleners weten hoe heftig armoede is. Laat hen eens aan het woord

Elise Kant
directeur van de Haella Stichting, ondersteuning van kleinschalige initiatieven

Als het gaat over de gestegen kosten van levensonderhoud en wat het kabinet daaraan moet doen voor mensen die in de knel komen, zien we in actualiteitenprogramma's altijd dezelfde gezichten. *Nieuwsuur*, 11 augustus. Twee heren in gesprek. Zegt de een: "Ja, jij en ik hebben er niet zo'n last van met onze hoge salarissen, maar veel anderen wel."

Dat irriteerde me. Niet om dit zelfinzicht, het kan altijd nog erger: minister Kaag zei dat er pas volgend jaar iets gedaan kan worden aan de grote koopkrachtproblemen.

De uitspraak in *Nieuwsuur* irriteerde me omdat de mensen om wie het gaat niet aan het woord komen en er een sfeer wordt gecreëerd van wij tegen zij. Alweer. Zelfs de constatering dat er niets gebeurde, klonk kil. Het zette niet aan tot: "Dit kan toch niet" of "Hier gaan we iets aan doen."

Er zijn duizenden mensen die wel iets doen en zich inzetten voor anderen. Vaak hebben ze zelf een minimaal inkomen, maar springen ze in de bres voor anderen die zich te onmachtig voelen dat zelf te doen. Amsterdamse moeders hebben informele voedselprojecten opgezet voor mensen die het niet redden en geen toegang hebben tot de voedselbank.

Anderen zorgen voor ontbijt op scholen, regelen verse groenten voor anderen die arm en ziek zijn of

kopen onderbreken voor iemand die ze niet meer heeft. Ze zetten noodfondsjes op die niet een hele bureaucratie vereisen. De reeks voorbeelden is eindeloos.

Die mensen, die moeten aan tafel bij *Nieuwsuur* en de andere media, met verhalen uit de praktijk. Mensen als Sarah uit Amsterdam-Noord, die al twee jaar 160 mensen van voedsel voorziet. Zij weet dat als dat stopt mensen totaal de moed verliezen of nog erger: uit stelen gaan. Zij helpt de mensen die echt weten wat koopkrachtverlies betekent. Sarah weet hoe het voelt. Ze komt zelf ook uit zo'n situatie. En zij maakt het echte verschil.

Sarah uit Amsterdam-Noord voorziet al twee jaar 160 mensen van voedsel

Luister naar zulke mensen. Laat ze hun verhaal doen op plaatsen waar het een verschil maakt. Zet ze tegenover mensen die denken dat een akkoord over loonsverhoging nog wel een half jaar kan wachten. Tegenover politici en beleidsmakers die er niet veel van voelen en die geen oog hebben voor de schrijnende realiteit van duizenden mensen.

Vrijwilligerswerk bij Samen Sterk Vrouwen West in Amsterdam. FOTO ANP

Mensonterend, dat gesol met de bed-bad-broodregeling

De crisis rond de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is echt niet opgelost, nu de bed-bad-broodregeling (LVV) plots toch weer is ingesteld, vreest Elise Kant.

Het paniekvoetbal dat ons de komende tijd te wachten staat bij de opvang van mensen die hier asiel aanvragen, is al begonnen. Regelingen veranderen per dag. Begin van de week werd ineens de bed-bad-broodregeling ingetrokken, een dag later is diezelfde regeling weer ingesteld. Voor de komende tijd dan, maar hoe het volgend jaar gaat, weet niemand. Beseft de politiek wat dit gerommel in de praktijk voor mensen betekent: straks eten en een slaapplek, of toch 2000 mensen extra die op straat bivakkeren? Kunnen we niet minimale menswaardigheid garanderen in dit land?

De aankondiging deze week om zo plotseling de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) te sluiten, doet denken aan een kind dat verstoppertje speelt en denkt dat anderen hem niet zien. Omdat het zelf zijn ogen dicht doet en niemand ziet. Zou de staatssecretaris gedacht hebben 'sluit de LVV (en je ogen) en het probleem is opgelost'?

Menswaardigheid

De bed-bad-broodregeling is bedoeld om uitgeprocedeerde asielzoekers te begeleiden bij vertrek of – in het geval van nieuwe gegevens – om in Nederland de hernieuwde procedure af te kunnen wachten. Maar de LVV-regeling gaat vooral over menswaardigheid: mensen te eten geven en een dak boven hun hoofd, terwijl zij bezig zijn een uitweg uit hun levenscrises te zoeken.

De staatssecretaris wilde 30 miljoen euro besparen door de LVV af te schaffen. Bij besparing van dit bedrag ging de staatssecretaris voorbij aan internationale en Europese wetgeving. Ook werd er niet verder gekeken dan kortetermijnkosten. Immers, 2000 mensen meer op straat betekent op de lange termijn hogere kosten op het gebied van acute zorg en veiligheid.

En de druk wordt gewoon verlegd, op de onder meer door mantelzorg toch al overbelaste particulieren die initiatief nemen, die het drama op straat niet langer kunnen aanzien. Het is de caritas, die al eeuwenlang mensen opvangt die door de overheid niet worden gezien of niet belangrijk genoeg worden gevonden voor goede zorg.

Wat er nu gebeurt is op twee vlakken verontrustend. Ten eerste: de zorg voor steeds grotere groepen mensen wordt door de overheid losgelaten. Zoek het maar uit. De armste mensen in Nederland zijn immers niet de mensen die naar de voedselbank gaan, maar die daarvoor net te veel verdienen, maar ook leningen hebben die nergens op papier staan en niet worden meegerekend. Of mensen die al drie jaar op de voedselbank waren aangewezen, maar die zich niet durven te melden bij de gemeente.

Daarnaast mensen zonder verblijfspapieren. Naast de mensen in de LVV, die nu dus ook onzeker zijn geworden, zijn dat er duizenden. Afwassers, kamermeisjes, schoonmakers. Mensen die onze economie draaiende houden maar op grote schaal worden uitgebuit en een zeer beperkt aantal rechten hebben. Het recht op gastvrijheid wordt dagelijks met grote voeten getreden.

Rafelranden

Gelukkig zijn er in Nederland veel mensen die zich wel wat aantrekken van deze mensen aan de rafelranden van de samenleving. Toen in de coronatijd velen hun baan verloren, kwamen vrijwilligers massaal in actie om ervoor te zorgen dat niemand honger had. Alleen al in Amsterdam ging dat om zo'n 40 kleine initiatieven in buurten en wijken, die soms vanuit de eigen huiskamer eten verstrekten aan zo'n 17.000 mensen (ter vergelijking: bij de voedselbank waren dat er 5000).

De zorg voor mensen die de leus 'Geen Honger in Amsterdam' wilden waarmaken is ingevuld door de vele vrijwilligers die, vaak ervaringsdeskundig, niet konden aanzien wat in hun eigen straat gebeurde. In Amsterdam nam de lokale overheid financiële verantwoordelijkheid, maar dat laat onverlet dat het werk neerkomt op kwetsbare schouders. Ook dat is dus verontrustend.

Toevallig opgezet

De vraag is of we zo'n samenleving willen. Een land waar kwetsbare mensen zijn overgeleverd aan wat toevallig door vrijwilligers wordt opgezet. Een land waar mensen, vaak met zelf een minimuminkomen, andere mensen helpen en op wiens schouders het falen van de humanitaire rechtsstaat wordt gelegd. Duizenden mensen repareren dagelijks de gevolgen van een systeem dat in zijn voegen kraakt. Zij houden de humaniteit in stand.

De vraag aan de staatssecretaris blijft dan ook: als je het niet meer ziet, is het probleem dan opgelost of heb je het gewoon op andere schouders gekieperd? Het antwoord laat zich raden.

PORTRET TEN ENERGIE ARMOEDE

Deze Nederlanders slepen anderen door de winterkou: 'Ik haak tochtslangen in alle kleuren'

Terwijl de temperatuur woensdag voor het eerst onder de -10 graden uitkwam, heeft ruim een half miljoen huishoudens zorgen over het betalen van de energierekening. Niet alleen politici proberen deze energiearmoede te bestrijden, ook burgers helpen elkaar om de koude wintermaanden door te komen. 'Iedereen haakt in z'n eigen tempo mee.'

Eva Selderbeek 14 december 2022, 14:53

Sandra Heuvelman haakt tochtslangen die helpen de warmte binnenshuis te houden. 'Ik gooi

flyers in de bus bij huizen waarvan ik weet dat ze slecht geïsoleerd zijn.' Beeld Elisa Maenhout

'Vroeger, in mijn ouderlijk huis, lagen er tochtslangen voor de ramen en deuren. Toen ik op het nieuws zag dat de energieprijzen de pan uit rijzen, dacht ik: hoe kun je mensen in energienood nou helpen, wat hebben die nodig? Dat de warmte binnen blijft! Dus nu haak ik tochtslangen in alle kleuren. Ik gooi flyers in de bus bij huizen waarvan ik weet dat ze slecht geïsoleerd zijn. Mensen kunnen mij vervolgens benaderen en zo'n slang aanvragen. Zo blijven de aanvragen behapbaar.

'In mijn eentje haak ik niet zo snel, dat zet geen zoden aan de dijk. Dus diende ik een projectplan in bij Stichting Kleine Armoedehulp. Nu haken er zo'n twintig mensen met mij mee. Ervaring met haken is geen vereiste: ik voorzie ze van wol, een haakpatroon en indien nodig zelfs een haaknaald. Iedereen haakt in zijn eigen tempo mee. Een Oekraïense vluchteling, een wat oudere dame, haakt ook gezellig mee. Ze wilde iets terugdoen voor de stad, zei ze.

'Inmiddels zijn er al 81 tochtslangen de deur uit, en de lijst met aanvragen blijft groeien. De gemeente Delft heeft mij benaderd voor een samenwerking, dus krijgen ontvangers van tochtslangen nu ook een uitnodiging voor een gratis energiecoach en informatie over een energiecheck van de gemeente. Zelfs de wethouder haakt mee. Het leuke is dat dit niet alleen in mijn woonplaats leeft. Ik ben benaderd door mensen uit Limburg, Tilburg, Arnhem en Zoetermeer. All-emaal willen ze mijn projectplan hebben om een haakproject in hun eigen gemeente op te zetten. Zo wordt het groter dan alleen mijn hoekje van Nederland.'

HOE NU VERDER?

In de komende periode gaan we met deze zaken aan de slag, onder andere door:

- Het blijven organiseren van zoombijeenkomsten én het organiseren van regionale bijeenkomsten (3 per jaar)
- Het organiseren van een landelijke bijeenkomst waarbij we aanvragers, fondsen en vertegenwoordigers van gemeenten uitnodigen
- Aandacht te blijven vragen in de media voor zowel de problematiek als de kracht en noodzaak van deze initiatieven
- Het organiseren van een bijeenkomst met fondsen over de grote vraag naar capaciteitsversterking bij kleine initiatieven en hoe dat gezamenlijk aan te pakken
- Het starten van een KAH + plus fonds (gefinancierd door een aparte bijdrage aan KAH) waardoor we in staat zijn sommige kleine initiatieven iets breder te ondersteunen
- Onderzoek naar hoe we in samenwerking met anderen betere data kunnen verzamelen over de meest kwetsbare groepen
- En die data effectief inzetten voor lobby rondom het armoedebeleid in Nederland

BIJLAGES

Uit de vele gesprekken die zijn gevoerd zijn drie adviezen voortgekomen:

- Aan de initiatieven
- Aan fondsen en gemeenten
- Aan organisaties die kleine initiatieven willen laten samenwerken

Adviezen uit de initiatieven aan andere initiatieven

Taakverdeling

- Kijk goed naar de kwaliteiten van elke vrijwilliger. Benoem met elkaar waar je goed in bent en wat je inspireert en geef ook aan wat je minder ligt. Zo kun je de taken goed verdelen en elkaar aanvullen.
- Je hebt altijd idealisten en pragmatici nodig, als je maar van aanpakken houdt!
- Het helpt als je iemand hebt in je vrijwilligersgroep die houdt van administratieve klussen.
- Zoek een vrijwilliger die facebook of andere sociale media kanalen bij wil houden. Dat is echt werk! Communicatie is immers heel belangrijk om anderen te kunnen helpen. Dus zie het bedienen van sociale media als een volwaardige klus binnen je project.
- Maak gebruik van de kennis van anderen of wees creatief met thema's. Neem het voorbeeld van een klein spaargroepje, waarbij je heel kleine bedragen inlegt maar vooral bij elkaar komt om ook je problemen te kunnen bespreken. En eens in de zoveel tijd heb je dan een wat groter zelf gespaard bedrag tot je beschikking (voorbeeld: cash2grow).

Bestendigheid

- Blijf vrijwilligers werven en verdeel ook de 'management/regel'-taken. Het initiatief staat sterker als het op meerdere schouders kan rusten.
- Als vrijwilligers zelf afkomstig zijn uit de doelgroep, (en dus geen baan hebben of gepensioneerd zijn), besef dat er dan veelal gesolliciteerd moet worden. Het is natuurlijk fijn als iemand bevredigend (betaald) werk vindt. Maar het betekent vaak ook dat het vrijwilligerswerk moet stoppen. Zorg dus op tijd voor vervanging.
- Leid andere vrijwilligers op om jouw taken over te kunnen nemen. Neem daar tijd voor, want beter minder tijd nu voor iedereen dan dat straks het initiatief laten stranden omdat niemand het over kan nemen.

Grenzen stellen

- Help elkaar om ook grenzen te durven stellen aan het vrijwilligerswerk dat je doet. En ook in het contact met de mensen voor wie je klaar staat. Maak dit een gesprekspunt in de vergaderingen met elkaar.
- Besef dat je veel problemen van een ander niet kunt oplossen, maar dat jouw vrijwilligerswerk altijd wel bijdraagt om problemen te verzachten! Wees daar trots op en tevreden mee!

Omgang met bezoekers

- Probeer een soort 'hulpbalie' – als het kan – elke dag een paar uurtjes bezet te houden. Vaak kan een probleem niet wachten.
- Realiseer je dat veel bezoekers heel graag iets terug willen doen, en geef daar dan ook de kans voor. Mensen voelen zich beter als ze hun dankbaarheid ook mogen tonen en iets voor jou mogen doen.
- Probeer het binnenstappen zo gemakkelijk mogelijk te maken, zorg – als het kan – dat iemand aan de deur staat om mensen 'letterlijk' over de drempel te helpen.
- Denk eraan dat niet alleen gezinnen en kinderen in situaties van armoede kunnen leven, maar dat de groep alleenstaanden, die helemaal niemand heeft, groeit. Die groep wordt vaak ook in beleidsstukken vergeten.
- Stimuleer het gesprek over schuldgevoelens, met name die van ouders jegens hun kinderen. Je kunt er immers vaak niets aan doen dat je kinderen het (ook) moeilijk hebben. Je hart eerlijk mogen luchten helpt soms om je beter te voelen. Dat helpt dan ook weer je kinderen.
- Besef dat arme mensen nooit of zelden iemand uit (kunnen) nodigen en zich vaak steeds meer terugtrekken. Dat is NIET omdat ze je niet nodig hebben.

Eerlijk praten

- Accepteer ook dat er af en toe misbruik wordt gemaakt van je project. Dat gebeurt gewoon, en vertel het eerlijk.
- Schroom niet om advies te vragen bij subsidiegevers. Je mag daar ook je vragen voorleggen en hoeft niet alleen de succesverhalen te vertellen.

Omgang met gemeente/ subsidiegevers

- Neem de gemeentelijke welzijnsplannen goed door en ga in gesprek met de verantwoordelijke beleidsambtenaar. Stel je initiatief voor. Vaak is er ergens wel een potje waar je gebruik van mag maken.
- Gebruik bij verzoeken aan de Gemeente argumenten als 'Wij kennen de mensen in de omgeving goed en kunnen vroeg inspringen en op die manier ook problemen signaleren en misschien op tijd voorkomen. Dat is veel goedkoper dan wachten totdat problemen zich hebben opgestapeld.'
- Als je een kleine subsidieaanvraag schrijft, let op de woorden die bij de Gemeente veel worden gebruikt voor het probleem waar je mee bezig bent. (b.v. 'signaleringsfunctie', 'eenzaamheid', 'vertrouwen opbouwen', 'polarisatie e.a.)
- Stuur af en toe ongevraagd een korte update inclusief leerpunten vanuit je project naar de afdeling welzijn van je gemeente, hooguit 1 – 2 A4's. Dus blijf in contact.
- Wees alert dat een Gemeente soms mensen in armoede-situaties bewust of onbewust uit elkaar kan spelen, b.v. mensen uit een asielzoekerscentrum versus mensen bij de voedselbank. Dat het lijkt dat een groep meer aandacht krijgt dan een andere groep. Probeer te verbinden

Winkeliers

- Schroom niet om bij winkeliers te vragen om medewerking. Zelfs ketens als Kruidvat willen lokaal nog weleens sponsoren, al houden ze verzoeken op het hoofdkantoor vaak af.
- Ga ook langs restaurants in de buurt, en bij groenteboeren. Die hebben vaak iets over wat ze graag aan een goed doel willen geven.
- Soms hebben mensen in nood bijzondere spullen nodig, zoals een bril of shampoo voor kroeshaar. Een opticien is bij navraag vaak bereid om een bril op maat te geven, en bij de Action vind je vaak bijzondere dingen heel goedkoop.

Adviezen aan gemeenten en fondsen

- Neem deze organisaties, klein als ze zijn, serieus. Ze zijn de thermometer in de samenleving en de warme onderstroom van ons land. Zij bereiken mensen die anderen niet bereiken!
- Maak voldoende budget vrij voor deze initiatieven
- Geef initiatieven de ruimte om dingen te leren, zeker als het gaat om aanvragen en rapportages. Het probleem is bijna nooit dat men je wil oplichten. Begrijpelijk kunnen schrijven en digitale vaardigheden wel. Zorg voor toegankelijke aanvraag procedures, houdt rekening met laaggeletterdheid en zoek naar mogelijkheden om ze te ontzorgen.
- Ga als gemeente niet bovenop de initiatieven zitten zodra ze succesvol zijn. Zij bereiken mensen juist omdat ze los staan van de overheid.
- Laat de initiatieven in hun waarde. Het zijn mensen die dat doen wat de overheid niet kan, mag of wil doen. Dat heeft waarde in zichzelf.

Wanneer je een initiatief neemt tot het laten samenwerken van initiatieven met anderen denk dan het volgende:

- Neem niet de samenwerking als hoofddoel. Formuleer gezamenlijk een ambitie waar je aan wilt werken en kijk dan met wie en hoe. Samenwerking is een middel, waar nodig en mogelijk.
- Als je gaat samenwerken, ga er dan ook echt voor. Maak er tijd voor en probeer over je eigen schaduw heen te stappen om die gezamenlijk ambitie te realiseren.
- Neem de tijd om elkaar leren kennen, zowel qua inhoud als qua capaciteit. Waar liggen de eigenschappen waardoor je elkaar kunt versterken.
- Ga uit van wat betrokken initiatieven zelf kunnen en willen. Daar ligt hun kracht en motivatie. Bevestig en versterk dat. Luister naar wat ze zeggen! Maak er geen feestje van gemeente, fondsen en andere actoren met geld van, waarin initiatieven zich moeten wringen om mee te mogen doen.
- Laat ruimte om niet mee te doen aan samenwerking! En verbindt daar geen repercussies aan.
- Besef dat er frustratie heerst bij initiatieven, (anders waren ze niet begonnen!) en dat het nodig is om te ontladen, voordat er naast elkaar of samengewerkt kan worden. Er is veel wantrouwen en er moet eerst gewerkt worden aan vertrouwen.
- Vermijd opdringen van samenwerken, dat werkt niet en haalt mensen uit hun kracht. Wat wel werkt is plekken bieden waar ervaringen mogen worden uitgewisseld.
- Calculeer in dat er in samenwerkingen ruzie, competitie en diva gedrag voorkomt. Luister waar dat vandaan komt en ga daar niet in mee of over oordelen.
- Als je wil doen aan capaciteitsversterking, kijk dan eerst goed. Wat is er nodig? Ontzorgen? Een spreekbuis? Training op goed bestuur en fondsenwerving? Ga initiatiefnemers niet opzadelen met dingen moeten leren of doen die niet bij ze passen. Organisaties die alleen kunnen uitdelen zijn ook van waarde. Zij zijn namelijk de clubs waar mensen die zich niet gezien weten en niet gehoord voelen wel heen gaan. Het zijn veilige plaatsen.
- Betrek de gemeente, maar niet om aan die organisaties te hangen, maar om de geleerde lessen en data van de organisaties te gebruiken in de lobby voor een humanere armoedebeleid
- Vraag bij de gemeente voor meer geld voor dit soort organisaties. Budgetten gaan te vaak op aan de grote/bestaande clubs. Terwijl de kleintjes de onbereikbaren bereiken.
- Een dergelijk proces kan niet zonder blijven benadrukken dat armoede geen gevolg is van foute keuzes, niet hard werken of andere eigen schuld. Armoede is het gevolg van ongelijkheid, oneerlijkheid en vooral pech. De mythe van eigen schuld, blijkt ook in de afgelopen campagne van de VVD, is hardnekkig en kan worden gebruikt als legitimatie van inhumane beleid.

Voedselproject Amsterdam: van kleine initiatieven naar systeemverandering

In 2020 zagen we binnen Kleinecoronahulp een concentratie van voedselprojecten ontstaan in Amsterdam, waarbij de aantallen klanten snel opliepen. Het was niet efficiënt om al deze projecten steeds apart van 2500 euro te voorzien, waarna mensen dan zelf grootschalig moesten gaan inkopen. Daarom hadden de samenwerkende fondsen gevraagd aan Human Aid Now om de collectieve inkoop te gaan doen. In december 2020 ging het om 10.000 ontvangers, verspreid over 15 informele voedselpunten, in nauwe samenwerking met het Rode Kruis. In het najaar van 2020 besloot de gemeente Amsterdam tot medefinanciering. Daarna ging het hard. Op het hoogtepunt van de coronacrisis werden 17.000 mensen van voedsel voorzien door deze bijzondere samenwerking tussen gemeente en fondsen

In 2022 bleek het voor veel mensen zonder papieren, die voedsel ontvangen via dit project moeilijk te zijn om weer aan werk te komen. En als het al lukte, bleef de kans op uitbuiting groot: Noodgedwongen werken op het BSN-nummer van iemand anders houdt vaak in dat je maar 30 % van het betaalde salaris krijgt. Ook veel banen als kappers, nagelstylisten etc. verdwenen omdat klanten er geen geld meer voor hadden of de ondernemers hun instrumenten moesten verkopen tijdens de coronacrisis om aan geld te komen. Ook merkten ongedocumenteerden dat men liever mensen uit Oekraïne aan het werk hielp.

Er zijn talloze redenen waarom van de 17.000 mensen nog steeds 6500 afhankelijk zijn van de voedselhulp. Een deel ervan is niet in staat om te werken vanwege leeftijd of gezondheidsklachten, een deel is wel gedocumenteerd, maar heeft om uiteenlopende redenen geen toegang tot het formele circuit. Verreweg de meeste mensen, zo'n 4000 willen werken, maar bovenstaande redenen en het gebrek aan kinderopvang maken dit onmogelijk. Dat is een wonderlijke situatie in een land met zulke grote arbeidstekorten. In het gesprek met de Gemeente Amsterdam hebben we afgesproken te gaan onderzoeken hoe we dit probleem kunnen oplossen, zowel ten bate van de mensen, als ten bate van de stad. Dat is een uitdaging gezien de wetgeving op dit vlak.

De gemeente Amsterdam heeft zich volledig gecommitteerd aan het plan rondom voedselhulp en capaciteitsversterking van kleine initiatieven dat wij, het Rode Kruis en de fondsen hebben voorgelegd en daarmee kunnen we in 2023 verder. We hopen dat er een dag zal komen dat dit niet meer nodig is, maar dat zal niet gemakkelijk zijn.

Toch zijn we trots op dit initiatief: iets dat begon als heel veel kleine projectjes, bij elkaar gebracht door Kleinecoronahulp, mondt nu uit in het samen zoeken naar een concrete systeemverandering. Het probleem speelt al zolang, maar is nooit goed in kaart gebracht.

| Vlnr: Vilja Magchielsen (Rode Kruis), Suzanne Segaar (Rode Kruis), Elise Kant (Haëlla Stichting), Annelies de Jong (Rode Kruis) en Suzanne Kooij (RCOAK) |

Samenwerking met het Rode Kruis

In 2020, ten tijde van de eerste Coronagolf, verleende de Haëlla Stichting (en een aantal stichtingen) via Human Aid Now net als het Rode Kruis voedselhulp in Amsterdam. Het delen van belangrijke kennis, bijvoorbeeld hoe je beter en efficiënter hulp verleent, is het begin geweest van een mooie samenwerking tussen deze twee partijen. Na twee jaar gebouwd te hebben aan onderling vertrouwen, essentieel voorsamenwerking, konden wij zowel op operationeel als strategisch niveau de krachten bundelen.. Samen worden problemen van Amsterdammers in nood aangekaart.

Een van de hoogtepunten uit 2022 was de gezamenlijke financieringsaanvraag voor ondersteuning vanuit de gemeente Amsterdam. Deze aanvraag werd direct door de gemeente omarmd en goedgekeurd. Het Rode Kruis kijkt uit naar het uitbouwen van een duurzame samenwerking in 2023.

*Annelies de Jong
Rode Kruis Amstelland*

Adres

Haëlla Stichting
Jan van Nassastraat 102
2596 BW Den Haag

Telefoon

070-3249929

Email

info@haella.nl

Website

www.haella.nl